

Pregled razstav v šolskem letu 2015/16

Urša Heller: Slovenski junaki

Ob začetku novega šolskega leta smo pripravili kiparsko razstavo Urške Heller Slovenski narodni junaki. Urška Heller se že vrsto let posveča eni najstarejših tehnik, modeliranju v glini, njeno glavno vsebinsko izhodišče pa je figuralika. Hellerjeva je kiparka umirjenih in subtilnih oblik, ki jih domišljen postopek zmodeliranih, nato pa do kraja zglajenih in vseh nadrobnosti očiščenih kipov omogoča doseči zaželen likovni učinek.

Slovenski narodni junaki so kiparkin najnovejši projekt. Navdih zanj je dobila v romanu Frana Saleškega Finžgarja Pod svobodnim soncem; na ogled je postavila Svaruna, Radovana, Iztoka, Rada ... Pridružujejo se jim številni drugi ljudski junaki iz zakladnice slovenske kulture: Peter Klepec, Martin Krpan, Zeleni Jurij, Lepa Vida, Pegam in Lambergar, Veronika Deseniška, Cankarjeva mati, Hlapec Jernej, Kurent, Hudabivška Meta, Urška in Povodni mož, Posoški človek in še mnogo drugih, skupaj skoraj sto figur.

Kiparski cikel – svoj do sedaj največji projekt – je poklonila mestu Bovcu kot »mestu junakov«, saj skozi stoletja kljubujejo naravnim in zgodovinskim katastrofam; hranijo ga v Kulturnem domu v okviru občinske hiše Bovec.

Fotografska razstava »Med obrazi Madagaskarja«

V oktobru smo v Meršolovem atriju gostili fotografsko razstavo Lucije in Janeza Zaletela »Med obrazi Madagaskarja«, ki sta jo avtorja posvetila misijonarju Klemenu Štolcarju (1949–2015), ki je 10. januarja 2015 vstopil v večno veselje svojega Gospoda. S svojo skromnostjo, ponižnostjo in vdanostjo ter neizmerno voljo in ljubeznijo do življenja se je vsem, ki jim je bilo dano, da so se z njim srečali in spoznali, globoko vtisnil v srce.

Portretne fotografije Malgašev so nastajale mimogrede, med bivanjem in delom družine Zaletel na misijonskih postojankah v Matangi in Ranomeni na jugu Madagaskarja v letih 2010, 2011 in 2013.

Zaletelova sta nas prijazno povabila na ogled: »Sprehodite se med obrazi ljudi, katerim je Klemen z vso ljubeznijo posvetil 33 let svojega življenja. Stopite mednje in poiščite kot, iz katerega vas njihov pogled najbolj nagovori. Opazili boste, da vas gledajo z veseljem, prijaznostjo in radovednim pričakovanjem. Morda boste tudi opazili raznolikost teh obrazov in osupli spoznali, kako čudovito različne in vendarle vse po svoji podobi nas je ustvaril Bog ...«

Slikarska razstava Toma Hrgote

Postavitev slikarske razstave Toma Hrgote je povezana s sodelovanjem dijakov Škofijske klasične gimnazije na delovnem taboru v Bosni v juliju 2014, kjer so med drugim pomagali Tomu Hrgoti pri gradnji njegove hiše; v zahvalo je slikar narisal portrete vseh udeležencev tabora. Tako smo se odločili, da v našem razstavnem atriju v novembru razstavimo njegove pejzaže in tihožitja v oljni in akvarelni tehniki; avtor je svoje delo označil z besedami: »Slikarstvo je tišina uma, glasba očesa.« Skupaj s Tomo Hrgotom je oljne slike na platnu razstavil tudi slikar iz Karlovca Josip Pušelja.

Fotografska razstava »Terra Sancta 1910«

Adventne tedne in praznični božični čas smo zaznamovali s postavitvijo fotografske razstave Petra Nagliča »Terra Sancta 1910: največje slovensko romanje v Sveto deželo«. Razstavo so nam prijazno posodili v Muzej krščanstva na Slovenskem, predstavil pa jo je avtor dr. Marko Frelih, kustos v

Slovenskem etnografskem muzeju. Nekaj besed je o fotografu Petru Nagliču povedal tudi njegov vnuk Matjaž Šporar, ki s tako skrbnostjo in zavezanostjo bogati kulturni dediščini, ki jo je prejel, skrbi za fotografsko zapuščino svojega deda.

Na razstavi **Terra Sancta 1910: največje slovensko romanje v Sveto deželo** je bilo na ogled preko 60 fotografij Petra Nagliča s prvega slovenskega romanja v Sveto deželo, ki se ga je udeležilo 540 romarjev, kar je bilo izjemno ne samo za tisti čas, ampak tudi še danes. Glavni pobudnik in vodja romanja je bil ljubljanski knezoškof Anton Bonaventura Jeglič, ustanovitelj Zavoda sv. Stanislava.

Med njimi je bil tudi romar s številko 50. To je bil Peter Naglič iz Šmarce pri Kamniku, ki je poleg osebne prtljage vzel s seboj še fotografsko opremo. Prve posnetke je naredil že v Trstu, nato pa je vestno dokumentiral celotno pot po Sveti deželi. Največ fotografij je iz Jeruzalema, predvsem iz cerkve Božjega groba in z Oljske gore. Naglič je obiskal tudi rojstni kraj Janeza Krstnika Ain Karem in se udeležil izleta s kočijami do Mrtvega morja. O največjem romanju Slovencev v Sveto deželo je ohranjenih veliko zapisov, prek sto Nagličevih slik pa predstavlja edini fotografski vir o tem zanimivem poglavju iz slovenske zgodovine.

Razstava exlibrisov iz zbirke dr. Rajka Pavlovca

Meršolov atrij je novembra gostil spominsko razstavo **ekslibrisov** z etnografskimi motivi iz **zbirke pokojnega dr. Rajka Pavlovca**. O njegovem bogatem strokovnem delu in o njegovi človeški širini ter dobrohotnosti je spregovoril dr. Ferdinand Šerbelj, kustos Narodne galerije v Ljubljani.

Rajko Pavlovec je bil član številnih strokovnih društev, mdr. je bil med letoma 1965 in 1969 predsednik Slovenskega geološkega društva ter med letoma 1977 in 1980 predsednik Prirodoslovnega društva Slovenije. Bil je član francoskega geološkega društva, mednarodne organizacije *ProGeo*, vodja naravoslovno-tehniškega odseka pri Slovenski matici in podpredsednik Slovenke matice (od leta 1993). Celotna bibliografija prof. Pavlovca je zelo obsežna in je po tematiki zelo bogata ter raznovrstna, objavljenih ima nad tisoč prispevkov. Za svoja dela je prejel tudi več nagrad in odlikovanj. Bil je ustanovni član **Društva Ex Libris Sloveniae**, v okviru katerega je več desetletij deloval kot izvršni tajnik in organizator številnih izobraževalnih ekskurzij ter predavanj.

Ekslibris ali knjižni znak je listek, ki ga nalepimo na notranjo stran sprednjih knjižnih platnic, navadno v eni od grafičnih tehnik. Na njem je latinski napis »ex libris«, kar lahko prevedemo »iz knjig« ali »ena od knjig« tistega, katerega ime je na ekslibrisu. Ker izdelava dober ekslibris navadno umetnik ali nekdo, ki ima smisel za umetnost in lepoto, je knjižni znak intimna vez med ljubeznijo do knjig in umetnostjo, največkrat grafično.

David Holzinger: »Nič ni slučaj, slučaj ni nič«

Začetek novega koledarskega leta smo v Kregarjevem atriju zaznamovali s slikarsko razstavo **David Holzingerja »Nič ni slučaj. Slučaj ni nič!«**. David Holzinger spada med mlajše avstrijske umetnike, živi in ustvarja v Celovcu, kjer je leta 2013 ustanovil t. i. Kunsthof (Umetnostni dvor); predstavil se je že na številnih samostojnih in skupinskih razstavah predvsem v Avstriji, pa tudi v Sloveniji, Švici,

Avtorja in njegovo delo je predstavil **g. Jože Kopeinig**, rektor Katoliškega doma prosvete Sodalitas v Tinjah na avstrijskem Koroškem. Izpostavil je, da Holzingerjeve slike niso površne ali zgolj slučajne poslikave in kombinacije barv na mrežah človeške ujetosti, temveč vse prej izzivi in povabilo v vidnem najti nevidno, v površinskem prikazu začutiti globlji utrip življenja in njegovega hrepenenja – ker nič ni slučaj in slučaj ni nič –, temveč veliko več, kakor se nam zdi na prvi pogled, prvi sluh ali otip.

Art Nouveau – Art Renouveau

Škofijska klasična gimnazija je vključena v triletni mednarodni projekt »**Art Nouveau – Art Renouveau**« v okviru programa Erasmus+, v katerem sodeluje še pet evropskih šol (Wellington School iz Ayra na Škotskem, Mallinckrodt-Gymnasium iz Dortmundu v Nemčiji, Institut saint Dominique iz Mortefontaine v Franciji, Colegiul National "Constantin Cantacuzino" iz Targovista v Romuniji in Sredno obshtoobrazovatelno učilishte Emilyan Stanev iz Velikega Tarnova v Bolgariji).

Ob zaključku izmenjave na naši gimnaziji, ki je potekala med 17. in 23. januarjem, smo pripravili **razstavo likovnih del**, ki so jih dijaki ustvarjali v različnih zvrsteh, materialih in tehnikah na temo secesijske umetnosti. Kregarjev in Meršolov atrij sta se tako spremenila v barvito preobleko, stikano iz secesijskih risb in grafično oblikovanih ornamentov na keramičnih skodelicah, elegantnega nakita v skrivnostnih valovitih formah in drobnih uporabnih izdelkov iz umetnega usnja, v dekorativne okvirje ujete verze pesnikov konca 19. stoletja, fotografij in maket ljubljanskih stavb tega obdobja ter celo »živih« slik, ki so jih ustvarjale rastoče bakterije ...

Slikarska razstava sester Bukovec

Ob slovenskem kulturnem smo v Meršolovem atriju odprli slikarsko razstavo sester Anamarije, Monike in Uršule Bukovec. Vse tri so (bile) dijakinja Škofijske klasične gimnazije, poleg tega pa so tudi vse že od malega rade likovno in glasbeno ustvarjale; Anamarija (alumna ŠKG) je letos tudi diplomirala na Oddelku za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani, ukvarja se tudi z ilustracijo, kiparstvom, keramiko in grafiko. Skozi osnovnošolska leta je njihov likovni razvoj spremljal in spodbujal prof. Franci Žurman, ki je na odprtju tudi predstavil mlade avtorice in njihovo slikarsko pot. Dekleta so poskrbela tudi za glasbeni program in okusno pogostitev, tako da je večer minil v prijetnem druženju in odkrivanju, kako lahko različni umetnostni izrazi mladim omogočajo spoznavati sebe, svet okoli njih in jim pomagajo pri celostnem oblikovanju njihove osebnosti.

Lojze Čemažar: Pot luči

V pripravi na velikonočne praznike smo v Kregarjevem atriju razstavili slike akad. slikarja **Lojzeta Čemažarja »Pot luči«** iz podružnične cerkve sv. Mohorja nad Moravčami, odprtje razstave pa je obogatila predstavitev knjižice »**Za vstalim Gospodom**«; gre za knjižico molitvenih premišljevanj ob posameznih postajah srečevanj učencev z vstalim Kristusom, ki jih je napisal nekdanji stiški opat dr. Anton Nadrah. Gospod Marjan Turnšek je zapisal, da je »molitvena knjižica »Za vstalim Gospodom« duhovno bogata in umetniško lepa pomoč pri premišljevalni molitvi, ki nadaljuje tam, kjer se konča premišljevanje križevega pota. Navajeni smo moliti slednjega, a po njegovi molitveni poti pridemo le do groba, v katerega položijo mrtvega Jezusa. A Jezus ni ostal tam, ni obmiroval. Odločilno šele sledi. Njegova smrt je pravzaprav šele osvoboditev življenja. Kristus je grob, rečeno v prisposobi, odprl na drugi strani in vstal v večno življenje z Očetom. V njem je po krstu »skrito« (Kol 3,3) tudi naše novo življenje.«

Lojze Čemažar, avtor teh poduhovljenih umetniških upodobitev, je v poglobljeni predstavitvi izpostavil nekaj likovnih poudarkov in simbolov, s katerimi je v likovni govorici približal radostno vstajensko sporočilo sodobnemu človeku, da bi moglo biti tudi naše življenje pridruženo Gospodovi daritvi. P. Anton Nadrah je vsem molivcem na tej poti za Vstalim zaželel močnih vstajenskih doživetij, h katerim bodo zagotovo pomagale besede Svetega pisma in zgoščene molitvene besede, da bi v premišljevanju in notranjem zrenju tudi mi nadaljevali to novo pot.

Fotografska razstava Rafaelove družbe

V aprilu smo postavili na ogled **razstavo arhivskih fotografij o slovenskih beguncih v Avstriji po 2. svetovni vojni**, ki jo je pripravila Rafaelova družba. Zgodovinarica mag. Helena Jaklitsch je pripravila

ob razstavi zanimivo predavanje v Dvorani Matije Tomca, na katerem je osvetlila različne vidike življenja v begunskih taboriščih.

Rafaelova družba je dobila v hrambo obsežen arhiv negativov in pozitivov, ki obsega skoraj 20.000 posnetkov. Doslej je oblikovala šest različnih razstav, ki so obiskale že približno sto krajev v Sloveniji, v zamejstvu in po svetu. Razstava v našem zavodu je prikazovala zlasti motive iz taborišč v Peggetzu pri Lienzu in Špitalu ob Dravi. Pripravljena je bila ob 70-letnici umika pred boljševiškim nasiljem ter ob izidu monografije z naslovom *Cvetoči klas pelina*.

Bogdan Soban: »Generative art«

Digitalni umetnik **Bogdan Soban** je v Meršolovem atriju predstavil svoj pristop pri ustvarjanju likovnih del po metodi »Generative Art«, ki temelji na razvoju njegovih lastnih programskih rešitev za računalniško generiranje slik. Razvil je vrsto računalniških programov, ki na osnovi matematičnih algoritmov ustvarjajo abstraktne likovne podobe na ekranu. Njegov pristop temelji na izvirnem kombiniranju programskih algoritmov, ki se ob zagonu programa izrazijo v nenavadnih likovnih podobah. Sam proces nastajanja slike je pretežno avtonomen in odvisen predvsem od množice naključij, ki jih definira trenutek časa zagona programa. Njegova likovna dela, bogata z barvami in nenavadnimi oblikami so vedno nepredvidljiva in nikdar več ponovljiva. Sam je udeležen pri razvoju programske kode in pri selekciji rezultatov, sam proces nastanka slike pa je prepuščen stroju. Kljub vsem tem pomislekom in zelo različnim mnenjem o likovni vrednosti tako nastalih del, razvija svoj projekt naprej, organizira razstave, predstavitve, predavanja in razširja novo paradigmo likovnega ustvarjanja.

Fotografska razstava »Stvarstvo občudujem, ljubim in varujem«

Ob tednu Zemlje je bila v Meršolovem atriju na ogled **fotografska razstava** naših učencev, dijakov, študentov in zaposlenih »**Stvarstvo občudujem, ljubim in varujem**«, ki je nastala ob zavodskem natečaju novembra 2015. V preteklem šolskem letu smo želeli posebno pozornost nameniti stvarstvu, njegovim lepotam in človekovi skrbi zanj. Na razstavi smo tako lahko odkrivali, kako so mladi (in malo manj mladi) v našem zavodu preko fotografij izrazili lepoto narave, njeno čarobnost in igro, pa tudi (včasih povsem negativen) človekov odnos do narave ter nas tako vse spodbudili k lastnemu razmisleku o odnosu do narave, občudovanju in skrbi za stvarstvo, ki nam je podarjeno.

Dokumentarne razstave

Večkrat smo v zavodu gostili tudi razstave, ki niso ozko vezane na likovno področje, saj želimo mlade nagovoriti in vzgajati tudi z različnimi zgodovinskimi, dokumentarnimi razstavami različnih strokovnih področij. V preteklem letu nam je Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani prijazno posodili **razstavo o pionirju sodobne kirurgije na Slovenskem dr. Edu Šlajmerju (1869–1935)**, katere avtorica je prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec (skupaj s študentom medicine Matejem Goričarjem), in nato še razstavo »**Ko mrtvi žive uče: Anatomija skozi čas**«, ki jo je rpav tako pripravila prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec v sodelovanju z Narodno in univerzitetno knjižnico.

Zavod Živim pa je gostoval pri nas s **fotografsko razstavo »Ti, ki si življenje samo«**, na kateri so se v radostni hvalnici življenju, materinstvu, očetovstvu prepletle fotografije Agate Hren in verzi Toneta Pavčka.

150-letnica šolstva in čitalništva v Šentvidu

V prvem tednu junija so v Četrtni skupnosti Šentvid potekali različni dogodki ob obeležiti pomembnega kulturnozgodovinskega mejnika – leto 1866 je bilo za Šentvid z okolico prelomno. Ob pritisku po uklonitvi nemškemu jeziku ter kulturi takratnih vladarjev Avstro-Ogrske, katere del je bilo

tudi ozemlje Slovenije, so po dolgih letih pogajanj z Ljubljano položili temeljni kamen prve uradne, državne šole v Šentvidu. Stala je nasproti vhodnih vrat v cerkev sv. Vida.

Poleti 1866 so zanesenjaki pod vodstvom šentviškega duhovnika Blaža Potočnika nedaleč stran ustanovili tudi narodno čitalnico, katere namen je bil prebujanje narodne zavesti in slovenstva pri ljudeh. Bila je ena izmed najdlje delujočih čitalnic na Slovenskem, v njej so izposojali in brali knjige, časopise ter prirejali gledališke igre, recitacije, tombole, igrice, nastopali so pevski zbori, imeli so ročna dela, telovadno društvo in še kaj. Vse je potekalo v slovenski besedi.

V to okolje je škof Anton Bonaventura Jeglič umestil tudi Škofijsko klasično gimnazijo, z gradnjo katere je pričel leta 1901. Leta 1905 se je na njej začel pouk, leta 1913 pa je potekala tudi na državni ravni prelomna prva matura v celoti v slovenskem jeziku. Danes v Šentvidu delujejo štiri osnovne šole, dve gimnaziji ter enota Biotehniškega izobraževalnega centra Ljubljana. Vse te šole skupaj so se priključile praznovanju, ki ga je pripravila Četrtna skupnost Šentvid.

Naša gimnazija je v okviru teh praznovanj pripravila natečaj za učence in dijake šentviških šol, ki je bil namenjen spodbujanju ustvarjalnosti med mladimi, predstavitvi njihovih likovnih in fotografskih dosežkov ter ozaveščanju o pomenu in zgodovini šolstva v Šentvidu. Na odprtju razstave **del natečaja ob 150-letnici šolstva in čitalništva** je ravnatelj Škofijske klasične gimnazije Simon Feštanj podelil nagrade najboljšim učencem in dijakom, ki so sodelovali na likovnem oz. fotografskem natečaju, ravnateljica OŠ Šentvid gospa Nada Paj pa je podelila nagrade za najboljše prispevke na literarnem natečaju; nagrajena dela so bila objavljena tudi v jubilejnem zborniku.

Razstava Likovne šole

Ob zaključku šolskega leta že tradicionalno postavimo na ogled razstavo dijakov Škofijske klasične gimnazije, ki sodelujejo v **Likovni šoli** pod mentorstvom akad. slikarke mag. Nike Zupančič in v **Delavnicah grafičnega oblikovanja** pod vodstvom mag. Nine Malovrh. Obe mentorici sta alumni Škofijske klasične gimnazije in obe zelo uspešno navdušujeta mlade za likovno ustvarjalnost, tako da smo na razstavi lahko občudovali vse od študijskih risb, zanimivih barvnih kompozicij, grafičnih idej in osnutkov do povsem profesionalnih oblikovalskih izdelkov. Ob odprtju razstave smo predstavili tudi gimnazijsko literarno glasilo **Domače vaje** (mentorica prof. Mateja Gomboc), v kulturnem programu pa smo prisluhnili dijaški literarni in glasbeni ustvarjalnosti.